

S. Sayısı : 104

1945 yılı

**Tekel G. M. yedi aylık
bütçesi**

Tekel Genel Müdürlüğü 1945 yılı yedi aylık bütçe kanunu tasarısı ve Bütçe Komisyonu raporu (1/397)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı 71/320 - 6/454

28 Şubat 1945

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Inhisarlar Umum Müdürlüğüne ait 1 Haziran 1945 den 31 Aralık 1945 e kadar olan yedi aylık süre için hazırlanıp Bakanlar Kurulunca 8 . II . 1945 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan Bütçe Kanunu tasarısı gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Başbakan
Ş. Saracoğlu

Özden bütçesi gerekçesi

Birinci bölüm

Maaş, ücret, ödenek, Emeklilik ramiyesi ve benzeri özlük haklar

I - Ücretler

F. M.

1 Ücretler

1 Memurlar ücreti:

Bu maddeye, teşkilât kanununa ek 4236 sayılı kanuna bağlı (1) numaralı cetvele göre verilecek ücretler ile 4178 sayılı kanunun 1 nci maddesi gereğince verilmesi gereken pahalılık zamları ve 4598 sayılı kanun gereğince kadrosu müsait olmayan terfi müstahak memurlara verilen bir üst derece farkları ve 1 ve 2 nci derece memurlara ödenecek tazminat ve pahalılık zamları nazarı itibara alınmak suretiyle geçen yıl tahsisatının 7 aylık miktarından 204 580 lira fazlasıyla 3 363 456 lira tahsisat konmuştur.

2 Müstahdemler ücreti:

Bu maddeye, (D) cetveliyle istenilen kadroya göre verilecek ücretlerle 4178 sayılı kanunun birinci maddesine göre verilmesi gereken pahalılık zamlarını karşılamak üzere geçen senenin 7 aylık tahsisatının aynı olarak 764 100 lira konulmuştur.

II - Başka haklar

2 Geçici konut ödeneği:

İdarenin Ankara'da bulunan memurlarıyla muvakkaten Ankara'da üç aydan fazla kalacak memurlara 3656 sayılı kanun hükümleri dairesinde verilecek konut ödeneklerini karşılayan bu tertibe geçen yıl bütçesinin yedi aylığına isabet eden tahsisatın aynı olarak 19 250 lira konmuştur.

F. M.

3. 4178, 4598, ve 4599 sayılı kanunlar gereğince verilecek ödenekler ve yapılacak yardımlar:
  1. 4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince verilecek çocuk ödenekleri:

Mezkûr kanunlar gereğince verilecek çocuk ödeneklerini karşılayan bu tertibe geçen yıl bütçesinin yedi aylığına isabet eden tahsisattan 109 373 lira fazlasıyla 138 542 lira konmuştur.
  2. 4178 sayılı kanun gereğince verilecek yakacak ödeneği:

Bu tertibe, 4178 sayılı kanunun 9 ncu maddesi mucibince verilecek yakacak ödenekleri karşılığı yalnız Ekim, Kasım ve Aralık aylarına ait olmak üzere 12 500 lira teklif olunmuştur.
  3. Doğum yardımı:

4598 sayılı kanun gereğince çocuğu dünyaya gelene verilecek birer maaş yardım tutarı için 21 000 lira tahsisat konmuştur.
  4. Ölüm yardımı:

4598 sayılı kanun gereğince, memur olmayan karısı ölenlere verilecek birer maaş ile ölen memurun beyanname ile gösterdiği kimseye veya beyanname vermemiş ise ailesine yapılacak ikişer maaş nispetindeki yardımlar için 16 800 lira tahsisat konmuştur.
  5. Aynı yardım:

Bu maddeye, 4599 sayılı kanun mucibince şimdiye kadar ödenmiş olan paralar gözönünde tutularak 605 000 lira teklif olunmuştur.

İkinci bölüm
Yönetim giderleri

1. — İşe ilişkin olanlar

4. Büro giderleri:
  1. Kırtasiye :

Bürolarda harcanacak her çeşit kırtasiye giderlerini karşılayan bu tertibe, geçen yıl bütçesinin 7 aylığına isabet eden 58 300 lira aynen konulmuştur.
  2. Döşeme ve demirbaşlar:

Fabrika ve imalât evleriyle tütün deposu ve tuzlalardan gayri idarehane ve satış depolarında kullanılmak üzere satın alınacak demirbaş eşya ve döşeme, yangın söndürme tertibatı, tartı ve ölçü aletleri bedellerini karşılayan bu tertibe geçen yıl bütçesinin 7 aylığına düşen 46 700 lira aynen teklif olunmuştur.
  3. Aydınlatma:

Büroların aydınlatılması için yapılacak giderleri karşılamak üzere bu tertibe 30 000 lira tahsisat konulmuştur.
  4. Isıtma :

Her türlü ısıtma giderlerini karşılayan bu tertibe 80 850 lira tahsisat konulmuştur.
  5. Müteferrika :

Bu tertibe konulan 95 000 lira tahsisat aşağıdaki giderler içindir.
    1. — Şenlik giderleri;
    2. — İdarehane ve satış depolarının taşıma giderleri;
    3. — Reklâm nevinden olmayan ilanlar;
    4. — Hariçte yapılması zaruri bulunan terüme ve etüdlerle mübayaası idarece faydalı görülen eserlerin geçen senelerde olduğu gibi ücret ve bedelleri;
    5. — İdarenin bulunduğu binalarda umumî temizlik giderleri ve kira ile tutulan han müstahdemlerine geçen senelerde olduğu gibi iş saatleri dışında hizmetlerine binaen yapılacak yardımlar;
    6. — İdareyi ilgilendiren kongreler münasebetiyle veya mübayaası için gelen mütehasıs ve tüccarların ağırlanması için Umum Müdürlükçe ihtiyar olunacak giderler;

7. — İdarenin iştigal mevzuu dâhilinde çalışan uluslararası kurul, Ofis ve kongrelere iştirak için sarfı gereken paralar;

8. — Odacı, postacı gibi müstahdemlerin şehir içindeki yol giderleri;

9. — 2530 sayılı beden terbiyesi kanunu hükümlerine göre yapılacak ödeme ve sair giderlerle bilimum tutulacak uzman beden terbiyesi öğretmeni veya antrenörü ücretleri

10. — Bütçenin tertiplerinde mukabili bulunmayan sair giderler.

5 Basılı kâğıt ve defterler:

Her çeşit basılı kâğıt ve defterlerin satınalma veya yapılması için ihtiyar olunacak giderleri karşılıyan bu tertibe 58 338 lira teklif olunmuştur.

6 Posta, telgraf ve telefon ücret ve giderleri:

1 Posta ve telgraf ücretleri :

Posta ve telgraf için; posta ve telgraf idaresine verilmekte olan giderler karşılığı olan bu tertibe 160 568 lira konulmuştur.

2 Telefon ve başka haberleşme ücret ve giderleri:

Telefon ve başka haberleşme ücret ve giderleri için 40 970 lira teklif olunmuştur.

7 Kira karşılığı :

Bu fasla konan tahsisat, kira ile tutulan idarehane binaları satış depoları, mamulât ve tuz ambarları, fabrika, atelye ve yaprak tütün depo ve imalât evleriyle, içki imalât evleri için verilecek kira bedellerini karşılamaktadır.

Bu tertip için 239 160 lira teklif olunmuştur.

8 Taşıt giderleri :

1 Satınalma karşılığı :

Taşıtların satınalma bedellerini karşılıyan bu tertibe 1945 yılında da deniz ve kara nakliyatıyla yükleme işlerini tanzim etmek ve azgiderle temin eylemek üzere alınmasına ihtiyaç görülen taşıtları gözönünde tutulmak suretiyle bu madde için 282 920 lira teklif olunmuştur.

2 Onarma :

Taşıtların esaslı onarma giderlerini karşılıyan bu tertibe yedi aylık ihtiyaç için 5 830 lira konulmasına zaruret görülmüştür.

II - Özlük olanlar

9 Yol paraları :

1 Sürekli görev yol parası :

Fabrika, depo, imal ve dolduruma evleri ve tuzlalar dışında kalan memur ve müstahdemlerden idari ve sıhhi sebeplerden dolayı bir yerden diğer bir yere nakledilenlerle idareye yeniden alınacak, sıhhi ve idari sebeplerle çıkarılacak, yaş tahdidine tâbi tutulacak veya emekliye ayrılacaklara kanun ve kararnamesine göre verilen yol paralarını karşılıyan bu maddeye hayat pahalılığı dolayısıyla billassa az ücretli memurlarımızın ucuz ve giderlerine yardım olabilecek mahallere nakillerini temin etmek ve 4440 numaralı kanunla gayrimuayyen taşıtlarla seyahat giderlerine kilometre başına % 50 nispetinde yapılan zammı karşılamak üzere 87 500 lira teklif olunmuştur.

2 Süreksiz görev yol paraları :

Fabrika, depo, imal ve doldurma evleri ve tuzlalar haricindeki memur ve müstahdemlerden idari ihtiyaçlara binaen bir yerden diğer bir yere geçici olarak gönderilecek olanlarla hastalık ve izin gibi hallerde işlerin geri kalmaması için hasta ve mezun bulunan memur ve müstahdemine vekâlet etmek üzere diğer bir mahalden gönderilecek vekillere kanun ve kararnamesine uygun olarak verilecek yol paralarıyla muamelâtın yollama ve taşıma işlerinde

F. M.

verilen yol giderlerini karşılayan bu maddeye geçen yıl bütçesinin yedi aylığına isabet eden tahsisatın aynı olarak 145 830 lira konmuştur.

3 Müfettişler yol paraları :

İdare müfettişlerinin kanun ve kararnamesine uygun olarak verilen yol paralarını karşılayan bu fasıla geçen yıl bütçesinin 7 aylığına düşen tahsisatın aynı olarak 75 840 lira teklif olunmuştur.

4 Yabancı memleketler yol paraları :

İmkân bulunduğu takdirde inhisarlar mevzuları üzerinde tetkikler yapmak için yabancı memleketlere gönderilecek müdür ve memurlara kararnamesine uygun olarak verilecek yol paralarını karşılamak üzere bu maddeye geçen yıl tahsisatının yedi aylığına düşen miktarın aynı olarak 5 830 lira konulmuştur.

10 Giyim eşyası :

Odacı, bekçi, şoför, yollama memuru, tahsildar, satınalma memuru ve şehir ve kasabalardan uzak mesafelerde bulunan barut depo memurları ile koruma ve koruma tahsil memurları gibi memur ve müstahdemlere verilmesi zaruri olan şapka, elbise, fotin, çizme, kaput, muşamba gibi giyecek eşya bedellerini karşılamak üzere bu tertibe 58 300 lira teklif olunmuştur.

11 Tedavi ve yol ve başka giderleri :

Hastaların tedavi, yol ve başka giderlerini karşılayan bu tertibe 4598 sayılı kanunun 9 ncu maddesi gereğince hazırlanan talimatnamenin de tatbik mevkiine konulması nazarı itibare alınarak 29 170 lira teklif olunmuştur.

Üçüncü bölüm

Ana hizmetler

1. — Sürekli olanlar

12 Yapı ve onarma işleri :

Sihhi, idari ve teknik ihtiyaçlara uygun olarak 1945 yılında yaptırılması lüzumlu görülen idare, fabrika, imâl ve doldurma evleri, depo binaları, şarap istihsalini arttırmak üzere açılacak nümune şarap evleri binaları ve mevcut şarap fabrikalarıyla nümune şarap evlerinin genişletilmesi bira fabrikalarında lüzumlu ilâveler, tütün bakım evlerinde yaptırılması zaruri görülen tadilat ve ilâveler ve yeni ambarlar, ile tuzlalarda ve konuk temini zaruri olan yerlerde yapılacak muhtelif yapı ve onarma ve istimplâk masrafları ile idare, mimar, mühendis ve fen memurlarının yapıya nezaret ve murakabe ve tesellüm etmek üzere bir mahalden diğer mahalle gönderilmelerinde tahakkuk edecek yol paralarını ve yapıya ait proje, plân ve haritaların tanzimi ve yapının murakabesi için geçici olarak gündelik veya mukavele ile kullanılmasına lüzum hâsıl olacak Türk ve cenebi mimar ve mühendis ve fen memurlarının ve sürveyanların ücret ve yol giderlerini ve proje, kontrol malzemesi bedellerini karşılayan bu tertibe 2 500 000 lira teklif edilmiştir.

13 Demirbaş kurma ve makine satınalma ve onarma giderleri :

İdaremiz tütün ve içki fabrikalarıyla atelye, imâl ve doldurma evlerinde ve tuzlalarda istihsali ve randımanı arttırmak ve maliyeti düşürmek üzere alınmasına lüzum görülen makinelerle tesisat bedellerinin ve yeniden kurulacak olan şarap evleriyle genişletilecek nümune şarap evleri ve mevcut şarap ve bira fabrikalarının genişletilmesi için lüzumlu makinelerle diğer fabrika ve atelyeler ve tuzlalara ait makine ve kurma mübayaalarını ve esahî onarma giderlerini karşılamak üzere bu fasla 1 786 660 lira tahsisat konulmuştur.

F. M.

- 14 Deneme Arıtma ve savaş giderleri:
Tütün enstitüsü ile buna bağlı kimyahane ve başka teşkilât ve muhtelif yerlerdeki deneme istasyonlarının, nümune bağlarının ve tütüncülük bölgelerinde açılan mücadele nümune fideliklerinin bütün giderleriyle kalbur makineleri ve tütüncülere verilen cemekân bedellerini, tütün haritaları giderlerini, fen memur ve müstahdemlerinin yol paralarını, hublon deneme tarlaları giderlerini ve tütün hastalıklarına karşı Ziraat Bakanlığı tarafından yapılan savaş giderlerini karşılamak üzere bu fasla 78 750 lira tahsisat konmuştur.
- 15 Kaçağı önleme ve kovalama giderleri:
- 1 Ekim ve yazma giderleri:
3437 sayılı kanunun tatbiki için konulan bu tahsisat tütün tahmin ve yazma işleriyle uğraşan heyetlerin yol ve günlük giderlerini ve bunlarla beraber gönderilen idare memurlarının yol giderlerini kanuna aykırı ekilenlerin sökülmesi. Yasak ekimlerin menedilmesi için yapılacak giderlerle ekim ve yazma işlerine ait sair giderleri karşılamaktadır.
3437 sayılı kanunun tatbikından mütevellit olarak tütün ekicilerine verilecek mükâfat ve imal tiplerinin inceleme ve denemeleri için yapılacak gider ve yazma tartma ve itiraz işlerinde vazife gören memurlara verilen taşıt ücretleriyle vukuf erbabı ve ihtiyar heyetine verilen gündelikler ve tütünlerin yaz mevsiminde yetişmekte olması dolayısıyla bu tertibe geçen yıl tahsisatının aynı olarak (140 000) lira konmuştur.
- 2 Emanet ambarları :
Bu maddeye konulan tahsisat ekici tütünlerinin konması için tutulan ambarların kiralarını ve bu tütünlerin iyi bir şekilde muhafazası için kullanılan işçi ve aktarmacılarla gerek ambarlama ve gerek fermantasyon zamanında fazla olarak, geçici olarak kullanılması lazım olan işçi, kantarlar, istifçi ve bekçi gibi müstahdemlerin gündeliklerini ve diğer bilûmum koruma ve bakım giderlerini karşılamaktadır. Bu tertibe 75 830 lira tahsisat konmuştur.
- 3 Koruma ve taşıma giderleri :
Bu tahsisat, koruma memurlarıyla koruma ve tahsil memurlarının kaçak takibati dolayısıyla yapmağa mecbur oldukları giderleri ve buhususta kullanılması zaruri görülen taşıtların kira bedellerini bu memurların mesailerinin kontrolü ve kaçak vaziyetinin tetkiki için ihtiyar olunacak giderleri ve kaçak eşyanın saklanması taşınması veya yok edilmesi ile bazı yerler de geçici olarak kullanılmasına, zaruret görülecek kolcuların ücretlerini ve inhisar altında bulunan oyun kâğıdı, kibrit, çakmak ve çakmaktaşı kaçakçılığından dolayı idarenin ihtiyar ettiği takibat giderlerini karşılamaktadır.
amhalli vaziyet ve icaplarına göre organlaştırılmış kaçakla uğraşma işlerinin çokluğu nazarı itibare alınmak üzere yapılacak takibat giderlerini karşılamak üzere bu tertibe 110 840 lira teklif olunmuştur.
- 4 Kaçakla uğraşma giderleri :
Bu maddeye konulan tahsisat kaçakla gizli olarak yapılan uğraşma işleri için ihtiyar olunan giderlere aittir. Kaçakçılığın azalması için alınacak tedbirler, gizli haberci teşkilâtının vücut ve gelişimine bağlı bulunduğundan bunu temin ve idame edebilmek üzere bu tertibe 5 830 lira teklif edilmiştir.
- 16 1918 sayılı kanun ve ekleri gereğince yapılacak ödemeler:
Bu tahsisat, 1918 sayılı kanun ile ekleri hükümlerine göre hak edenlere verilecek peşin ikramiyelerle kaçak takibatında ölen veya sakatlanalra verilen tazminatları karşılamakta olup bu tertibe 5 830 lira konulmuştur.
- 17 Mahkeme giderleri :
İdarenin leh ve aleyhine açılan dâvalardan dolayı mahkeme ve icra harçlarıyla bu uğurda

F. M.

ihthiyar olunan sair giderleri ve inhisar altında bulunan oyun kâğıdı, kibrit ve çakmak ve çakmaktaşı kaçakçılığından doğan suçlara ait dâvanın mahkeme ve başka giderleriyle daimi avukatı olmayan yerlerde muvakkat avuatlara verilecek ücretler ve dâvaları idare lehine intağ edenlere 2159 sayılı kanunun 8 nci maddesi gereğince tediye edilecek ücretlerle yıl içinde dâva ve icra işleri çoğalan yerlerde işlerin arkası alınmaya kadar muvakkaten istihdamına zaruret hâsıl olan muhakemat memurlarına verilen ücretleri karşılıyan bu fasla 35 000 lira konulmuştur.

18 Para taşıma giderleri :
Ziraat Bankası ile veya posta havalesi olarak gönderilen paralar için verilecek ücretlerle posta merkezi bulunmayan yerlerde posta merkezine kadar para sevki için ihtiyar olunan giderler karşılığı olan bu tertibe 221 670 lira teklif edilmiştir.

19 İkramiye :
Bu tertip İnhisarlar Umum Müdürlüğü teşkilâtına dâhil memur ve müstahdemlerin vazifelerine karşı olan bağlılık ve gayretlerini teşvik maksadiyle verilmesi derpiş olunan ikramiyeleri karşılamaktadır.
Bir taraftan, gittikçe güçleşen hayat şartları, Diğer taraftan idarenin tedarik, istihsal ve satış işlerinde âzami hadlere ulaşmak gayretinin sarfedilmesi zarureti karşısında daha evvelki yıllara nazaran tütün, ispirto ve ispirotolu içkiler, tuz ve sair inhisar maddeleri istihsal ve satış miktarlarının son senelerde devamlı bir surette arttırılmış bulunması keyfiyetinin de sarahatle teyid eylediği veçhile, faaliyet sahası ve kuruluş gayesi itibariyle iktisadi devlet teşekküllerinden hiçbir suretle farklı olmayan İnhisarlar İdaresi mensuplarının bu feyizli ve feragatlı mesailerinin müsbet neticelerini manevi ve maddi bir şekilde görmelerini teminen bu tertibe geçen yıl bütçesinin yedi aylığına isabet eden tahsisatın aynı olarak 291 670 lira tahsisat konulmuştur.

20 Mükannen giderler :
1 Geri verilecek paralar :
Bu maddeye geçen yıl tahsisatının 7 aylık miktarına isabet eden nispette olarak 5 830 lira konulmuştur.
2 Hükme bağlı borçlar :
İdare aleyhine mahkemelerce hükmedilmiş olup da başka fasıllarda karşılığı bulunmayan borçları ödemeğe mahsus olan bu maddeye 2 920 lira teklif olunmuştur.

II — Geçici olanlar

21 Kurs giderleri :
1 Ücretler :
Memurların mesleğe ait bilgilerini arttırmak gayesiyle ihdas edilen ve on senedenberi muvaffakiyetli neticeler veren memurun kursu ile tütün eksper ve bu sene mezkûr kursa ilâve edilen müskirat iptidâi maddeler eksper kurslarının müdür ve öğretmenleriyle idare memurlarının ücretlerini karşılamak üzere bu tertibe 4 960 lira konulmuştur.
2 Genel giderler :
Açılacak olan kursların diğer giderleriyle bu kurslara getirilen memurların gidip gelme yol ve ikamet giderlerini karşılıyan bu maddeye 6 710 lira tahsisat konulmuştur.

III — Mütferrik olanlar

22 Staj ve öğrenim giderleri :
Yabancı memleketlere staj veya öğrenim için gönderilecek memurların tahsisat ve yol pa-

F. M.

ralarına ait olan bu tertibe 8 750 lira konmuştur.

23 Yabancı uzmanlar :

1 Ücretler:

İdarenin muhtelif kısımlarında bilgi ve hizmetlerinden istifade edilmek için celbedilen yabancı uzmanlar mukavelelerine göre verilecek ücretlerini karşılayan bu tertibe 14 000 lira tahsisat konulmuştur.

2 Yol paraları ve başka giderler :

Yabancı uzmanların yol ve başka zaruri giderlerini karşılayan bu tertibe geçen yıl bütçesinin 7 aylığına isabet eden tahsisatın aynı olarak 8 750 lira teklif olunmuştur.

24 Yayı propaganda ve sergi giderleri :

Bu tahsisat, memleket içinde ve dışında açılan sergi ve panayırlara iştirak etmek ve idaremiz tarafından satılan mamulât arasında iç ve dış pazarlarda satışının inkişafı matlup olan mevadın rağbetini arttırmak ve tanınmasını temin etmek için gazete ve mecmualara ilân ve reklâm olarak mamulât dağıtmak ve diğer muhtelif şekillerle yapılacak propaganda reklâm ve neşriyat giderlerini karşılamak üzere konulmuştur. Komşu devletler tarafından kurulacak panayırlara iştirak ve İzmir fuarındaki idare pavyonunda yapılacak tadilat giderleriyle muhtelif diğer propaganda giderlerini karşılamak üzere bu tertibe 64 160 lira teklif edilmiştir.

25 2921 sayılı kanun gereğince İnhisarlar Tekaüt Sandığı payı :

2921 sayılı İnhisarlar Tekaüt Sandığı Kanunu ile kadroya dâhil daimi memur ve müstahdemlerden kesilen % 5 lerin tutarı kadar bütçeye konulması icabeden tahsisatı karşılayan bu fasla 206 400 lira konulmuştur.

26 4250 sayılı kanun gereğince şarapçılara verilecek prim ve yapılacak başka ödemeler :

Bu tertip 4250 sayılı kanunun tatbikine ait giderleri karşılamaktadır. Bu tertibe 5 830 lira tahsisat konulmuştur.

27 Kaza sigortası :

Barut depo memur ve müstahdemlerinin kazaya karşı yapılan sigortaları için konulan bu tertibe 1945 yılında yapılacak tediyeler nazarı dikkate alınmak suretiyle geçen yıl tahsisatının aynı olarak 1 250 lira teklif olunmuştur.

Dördüncü bölüm

Borçlar

28 Geçen yıl borçları :

Bu fasla geçen yıl bütçesinin 7 aylığına düşen tahsisatın aynı olarak 23 300 lira konulmuştur.

29 Eski yıllar borçları :

1 1940 - 1943 yılları borçları :

1940 - 1943 yılları zarfında tahakkuk edip herhangi bir sebeple ödenmemiş idare borçlarına ait olan bu maddeye geçen yıl sarfiyatına göre 14 500 lira konulmuştur.

2 1928 - 1939 yılları borçları :

1928 - 1939 yılları zarfında muvakkat sarfiyat ve müraselat hesaplarından sarfedildiği halde herhangi bir sebeple mahsubu yapılmamış olan paralarla zaman aşımına uğramamış borçların evrakı sarfiye ve müşbitelerine müsteniden tesviye ve mahsupları yapılabilmek üzere 1944 yılı bütçesine 5 000 lira tahsisat konulmuş idi. Fakat eski senelere ait olan bu sarfiyat ve diyunun evrakı sarfiyelerinin temin ve tedarikindeki güçlükler hasebiyle 1944 sene-

F. M.

sinde bu tahsisatın tamamen sarfına imkân bulunamadığından bunların tasfiye ve mahsuplarına devam edilebilmek ve Muhasebe Umumiye Kanunu mucibince zaman aşımını kesmiş bulunan 1939 yılı borçları ile 2159 sayılı kanunun 7 nci maddesi hükümleri dairesinde tuz memurlarının verilecek bir defalık tazminatları da nazarı dikkate alınmak suretiyle bu madde 2 900 lira olarak teklif edilmiştir.

- 30 1715 sayılı kanunun 8 nci maddesi mucibince kâğıt para itfası:
1715 sayılı kanunun 8 nci maddesi mucibince Merkez Bankasına verilecek itfa karşılığı olarak, masraf bütçesi yekûnu olan 12 183 168 liranın % 1 i nispetinde bütçeye 121 832 lira tahsisat konulmuştur.

**Beşinci bölüm
Yardımlar**

- 31 İşçiler, çocuk yuvalarına ve öğrenci yurdlarına yardım:
Bu tahsisat, fabrika, atölye, imâlevi, depo doldurma ve yaprak tütün bakım ve işleme evleriyle tuzlalarda çalışan müstahdem ve işçilere cihaz, doğum, işten çıkarılma, hastalık, kaza, ölüm ve başka hallerde talimatnamesi hükümleri dairesinde yapılan her nevi yardım ve muavenetlerle çocuk yuvalarının her çeşit giderlerine ve İş Kanunu tatbikatına muteallik giderlerle işçilerin sağlığını korumak ve iş emniyeti nizamnamesi mucibince yapılacak giderlere ait bulunmakta idi. Bu giderlerde 1944 yılı bütçesine nazaran bir değişiklik yapılmamıştır. Önümüzdeki yıl için, lisesi ve yüksek mektebi bulunmayan mahallerdeki memurlarımızın istedikleri nakillerin önüne geçerek iş istikrarını temin etmek ve idareye yeni elemanlar kazandırmak üzere, inhisar mensupları yardım cemiyeti tarafından 1944 ders yılı başında tesis edilmiş bulunan öğrenci yurdunun idareye bağlanması derpiş olunmuş ve bu suretle sürekli görev yol paralarından tasarrufu umulan 36 500 liranın ilâvesiyle bu fasla 118 200 lira tahsisat konulmuştur.
- 32 Hayır kurumlarına yardım:
Menafii umumiyeye hâdim cemiyetlerle benzeri yardım teşekküllerine, Türk gençliğinin inkişafına çalışan spor kulüplerine mali kurumlar ve bankalarda yapıldığı gibi doğrudan doğruya veya tertip edilen müsamerelere ait bilet alınması suretiyle yardımda bulunulmasını temin eden ve 1931 senesindenberi aynı şekilde kullanılan bu tertibe 874 lira tahsisat konulmuştur.

Bütçe gelirleri (B) cetveli

F.	Gelirin nev'i	1944 tahmini	1944 7 aylık	1945 7 aylık tah.	Fazla	Eksik
1	Satış kârları	113 188 202	66 026 453	71 089 052	5 062 599	—
2	Muhtelif rûsum	400 000	233 331	230 000	—	3331
3	Para cezaları	55 000	32 082	31 000	—	1082
4	Muhtelif hâsalat	120 000	70 000	70 000	—	—
5	İstirdat	25 000	14 581	19 000	4 419	—
Nâzım gelirler:						
6	Tütün, içki tuz Müdafaa vergileri	71 825 500	41 898 209	46 797 563	4 899 354	—
		185 613 702	108 274 656	118 236 615	9 966 372	4413

Gelir bütçesi gerekçesi

İnhisarlar Umum Müdürlüğünün 1945 yılı 7 aylık bütçesinin gelir kısmı (118 236 615) lira olarak tahmin edilmiştir.

Bu tahmin, içinde bulunduğumuz yılın yedi aylık satışları ve bu satışların geçen yıla nazaran takip ettiği seyir, imalâtteki artış, maliyet ve masrafların vasati bedelleri ve 1 . I . 1945 tarihinden itibaren düşük dereceli içkilerle bir kısmı tütün mamulâtı satış fiyatlarında yapılmış olan tenzilât gözönünde bulundurulularak tesbit edilmiştir.

1944 yılı yedi aylık satışlarının 1943 senesinin yedi aylık satışlarıyla mukayesesi aşağıda gösterilmiştir:

	1943		1944	
	Kilo - Litre	Lira	Kilo - Litre	Lira
Tütün	10 490 668	65 895 937	10 663 356	76 376 003
Bira	7 484 489	4 387 321	8 936 507	5 272 540
D. İçkiler ve ispirotalar	—	25 564 014	—	31 185 950
Tuz	129 535 108	5 171 806	134 900 000	5 977 017
Barut	—	1 998 180	—	2 079 686
Kahve	1 239 009	7 433 785	2 246 118	13 476 738
Çay	450 504	7 437 457	387 925	6 744 627

I — Tütün satışları

1943 yılının ilk 7 ayında (10 490 668) kilo olan satışların 1944 yılında (10 663 356) kiloya yükseldiği görülmüştür.

1945 yılı için tütün satışları (10 727 360) kilo tahmin edilmiştir, vasati (675) kuruş fiyatla tutarı (72 400 525) liradır.

II — Bira satışları

1944 yılının 7 ayındaki bira satışları (8 936 507) litreyi bulmuştur. Az alkollü içkilerin istihsal ve istihlâkinin arttırılması idaremizin hedeflerinden biri olduğundan bu sebeple fiyatlarda yaptığımız tenzilât neticesinde önümüzdeki yıl satışlarımızın (10 500 000) litreyi bulacağı tahmin edilmektedir. (10 500 000) litrelik satışın temin edeceği hasılat (5 150 000) liradır.

III — Diğer içkiler satışı

1943 yılında (25 564 014) lira olan yedi aylık satış 1944 yılında (31 185 950) lirayı bulmuştur. 1 . I . 1945 tarihinden itibaren şarap ve likör fiyatlarının tenzili neticesinde bunun umum satışa yapacağı tesir gözönünde bulundurulularak D. İçkiler satışı (34 328 518) lira tahmin edilmiştir.

IV — Tuz satışları

1944 yılının yedi ayında tuz satışları (135) bin tonu bulmuştur.

1945 yılı içinde (135) bin ton tahmin edilmiş olup satış tutarı (6 007 500) liradır.

V — Barut satışları

Barut satışları 1944 yılının yedi aylık satışlarına uygun olarak (2 080 566) lira tahmin edilmiştir.

VI — Kahve satışları

Kahve fiyatlarında yapılan tenzilât nazarı itibara alınarak 1944 yılına nazaran 254 000 kilo fazlasıyla yedi aylık satış (2 500 000) kilo tahmin edilmiştir.

VII — Çay satışları

Çay tedarikindeki müşkülât gözönünde bulundurulularak 1945 yılı çay satışı (350 000) kilo ola-

rak tahmin edilmiştir. (350 000) kilo satıştan elde edilecek hasılât (5 950 000) liradır.

Maliyet ve masraflar

I - Tütün

Bir kilo tütün maliyetindeki muhtelif unsurların nispetleri şöyledir.

	Kuruş	%
Yaprak tütün	230	65 24
Malzeme	35	9 94
İşçilik	11	3 12
U. Masraflar hissesi	14	3 97
Satış masrafları	62,50	17 73
	352,50	100 00

A) Yaprak tütün mübayaa vasati fiyatlarının evelki yıllar fiyatlarına nazaran 4 - 5 misli artmış olduğu, işletme ve bakım masraflarının da fazlalaşmakta olduğu nazarı itibara alınarak yapılan tahmin neticesinde işlenmiş yaprak tütün maliyetinin, (230) kuruşa balığ olacağı hesaplanmıştır.

B) Malzeme:

1941 yılında (1) kiloya isabet eden levazım bedeli (19,17) kuruş olduğu halde 1942 yılında (23,93) kuruş olduğu ve 1943 yılında ise (29,44) kuruşa yükseldiği görülmektedir. 1944 yılının altı ayında ise (35) kuruşa balığ olmuştur. 1945 yılı için bir tereffü nazarı itibara alınmayarak 1944 masraf nispeti aynen alınmıştır.

C) İşçilik ve umumî masraf hissesi:

1943 yılında kilo başına (7.82) kuruş olan işçilik masrafı 1945 için (11,—) kuruş, 1943 yılında kilo başına (14,41) kuruş olan umumî masraf hissesi 1945 için (14,—) kuruş olarak tahmin edilmiştir.

D) Satış masrafları:

Satış masrafları içinde, (29,—) kuruşu beyiye, (33,50) kuruşu nakliye vesair masrafları teşkil etmektedir.

II - Bira

Biranın asli madde maliyeti, arpa fiyatları ve bunun randımanları nazarı itibara alınarak tesbit edilmiştir. İmalât masrafını teşkil eden diğer unsurlar da nazarı dikkate alınarak bira maliyeti (22,36) kuruş olarak tahmin edilmiştir.

III - Diğer içkiler

Muhtelif içkiler, ispiro ve sumaların asli madde maliyetleri bunların iptidai maddelerini teşkil eden kuru üzüm, incir, yaş üzüm ve ham ispirotaların 1945 yılı için tahmin edilen mübayaa fiyatlarıyla randımanları gözönünde tutularak hesaplanmıştır.

Yapılan tahminler neticesinde 1945 maliyetlerinin 1944 maliyetini vasati olarak geçmeyeceği anlaşılmış ve ona göre hesaplanmıştır.

Satış masraflarını teşkil eden beyiye, nakliye vesaire masraflarının tahmininde 1943 yılı masrafları esas olarak alınmıştır.

Diğer içkilerin maliyeti, hasılâtın (% 29,31) ne, satış masrafları da (% 12,69) na tekabül etmektedir.

IV - Tuz

Tuz istihsal maliyetlerinde 1944 e nazaran bir fazlalık olmayacağı anlaşıldığından (1) ton maliyeti 1944 tahminlerine uygun olarak (577) kuruş hesab edilmiştir.

V - Barut

Maliyet bedeli satışın (% 62,43) ünü teşkil etmektedir. Nakliye masrafı da (% 12,66) dir.

VI - Kahve

Bir kilonun maliyeti (123) kuruş, diğer satış masrafları da kilo başına (49) kuruş hesaplanmıştır.

VII - Çay

Bir kilonun maliyet fiyatı (625) kuruş ve bir kiloya isabet eden satış masrafları da (150) kuruş olarak hesabedilmiştir.

Satışların tahlili

Tütün :			
Satış	10 727 360 × 675	72 400 525	
Maliyet, beyiye, nakliye		37 813 943	34 586 582
İçki :			
Satış		39 478 518	
Maliyet, beyiye, nakliye		17 762 854	21 715 664
Tuz :			
Satış	135 000 000 × 4.45	6 007 500	
Maliyet, nakliye		2 736 450	3 271 050
Barut :			
Satış			
Maliyet, beyiye, nakliye		2 080 566	
		1 562 303	518 263
Kahve :			
Satış	2 500 000 × 500	12 500 000	
Maliyet, beyiye, nakliye		4 300 000	8 200 000
Çay :			
Satış	350 000 × 1700	5 950 000	
Maliyet, beyiye, nakliye		2 713 000	3 237 000
Satış kârları			71 528 559
Müdafaa vergileri			46 797 563
Bütçe varidatı			350 000
			118 676 122
Maliyete giren bütçe masrafı			+ 1 160 493
			119 836 615
Amortisman vesaire			— 1 600 000
			118 236 615
Bütçe masrafları			— 12 305 000
			105 931 615
Tayyare ve H. idare hissesi			— 2 931 615
			103 000 000
Hazine hissesi			

Bütçe Kanunu tasarısı gerekçesi

Madde 1. — 1945 yılı (7) aylık giderler bütçesiyle teklif olunan (12 305 000) lira tahsisatın gerekçesi ekli bir sayılı cetvelde fasıl ve madde itibarıyla anlatılmıştır.

Madde 2. — 1945 yılı yedi ayı için tahmin olunan (118 236 615) lira gelire ait izahat ilişik 2 sayılı cetvelde gösterilmiş, idarenin gelir ve giderleri hakkında ayrıca izahat verilmiştir.

Madde 3. — İnhisarlar Genel Müdürlüğünce tahsil edilecek resimlerden her birinin dayandığı hükümlere ait cetvel bu maddeye eklenmiştir.

Madde 4. — İnhisarlar Genel Müdürlüğünün 3656 sayılı kanununun 19 ncu maddesine dâhil müstahdemleri ile taşıtları kadroları bu maddeye eklenmiştir.

Madde 5. — 1944 malî yılı bütçesinin düyun hakkındaki hükümleri 1945 yılında tatbiki gereken yıllara ait hükümleri ihtiva etmek suretiyle yazılmıştır.

Madde 6, 7. — 1944 malî yılı bütçesinin 6 ve 7 nci maddelerinde yazılı olup hükümlerinin 1945 yılında da tatbiki gereken adı geçen maddeler ona göre yazılmıştır.

Madde 8. — Masraf tertiplerinden yapılacak sarfiyata ait formülü gösterir (R) işaretli cetvel de bu maddeye eklenmiştir.

Rapor

8 . IV . 1945

Tekel İdaresinin 1945 yılı yedi aylık bütçe tasarısı tarafımdan incelendi.

Bütçe Kanunu tasarısı

1945 yılı yedi aylık Bütçe Kanunu tasarısı Muhasebeli umumiye Kanunu gereklerine uygun olarak hazırlanmıştır. İçinde bulunduğumuz yıla göre yeni bir hüküm konulmamıştır.

Gider bütçesi

Tekel İdaresinin 1944 yılı gider bütçesi 17 259 750 lira olup sonradan alınan ek ve olağanüstü ödeneklerle bu miktar 20 835 169 liraya yükselmiştir. 1945 yılı 7 aylık gider bütçesi 12 305 000 lira olduğuna göre 1944 yılına isabet eden 7 aylık kısımdan 150 000 lira kadar fazladır.

Birinci bölümün memurlar ücreti kısmında 204 580 liralık bir fazla vardır. Bu fazla 4598 sayılı kanun gereğince terfi müddetini dolduran ve üst derece kadrosu bulunmayan memurlara verilecek derece farkı zamlarını karşılamak içindir. Müstahdemler ücreti geçen yılın aynıdır. Kadroda gerek aded ve gerekse aylık ücret bakımından herhangi bir değişiklik yoktur.

İkinci bölümdeki geçici tazminat ödeneği geçen yılın aynıdır.

Üçüncü bölümün muhtelif maddelerine konulan ödenekler memurlara yapılacak ödenek ve yardımların karşılığıdır.

Dördüncü bölümün kırtasiye, döşeme ve demirbaş tertiplerinde 1944 yılının 7/12 aylık ödeneğine göre bir değişiklik yoktur. Aydınlatma, ısıtma, müteferrika tertiplerinin de istenen ödenek daha fazladır.

Beşinci bölüm 1944 yılı bütçesinde yapılan tenkisten sonra kalan miktarın 7/12 sine tekabül etmektedir.

P. T. T. İdaresinin resmî dairelerden aldığı 1/3 ücret 1/2 e iblağ edildiğinden altıncı bölümde içinde bulunduğumuz yıla göre fazlalık vardır.

Yedinci kira bölümü 1944 de bu bölüme yıl içinde yapılan ekleme itibara alınınca neticede bir değişiklik göstermemektedir.

Taşıt giderleri (Bölüm 8) bu bölümdeki ödenek 1944 yılı ödeneğinin 7/12 si nispetindedir. Satın alınması tasarlanan 1 romorkör, 5 mavuna ve 10 kamyon bedelini karşılamaktadır.

Dokuzuncu, onuncu ve on birinci bölümlerdeki ödenekler, 1944 yılında bu bölümlerde yapılan tenkislerden sonra geriye kalan miktarın 7/12 sine tekabül etmektedir.

Yapı ve onarma işleri (Bölüm 12) 1944 malî yılı ödeneği 2 000 000 lira ek ödenekle beraber 5 334 000 liradır. 1945 yılı için bu bölüme istenilen 2 500 000 liralık ödenek içinde bulunduğumuz yılın ödeneğinin 7/12 sinden azdır. Programlarına göre bu paradan

İdare kısmı ihtiyaçlarına	420 000
Tütün > >	910 000
Müskirat > >	800 000
Tuz > >	90 000
Satış > >	30 000
İstimlâk işlerine	50 000
Muhtelif ve gayri melhuz işlere	200 000 lira ayrılmış bulunmaktadır.

Genel müdürlük için Kabataş'ta İdareye ait bulunun tadilatı dolayısıyla ihtiyar olunan masraflar 1944 bütçesine talluk etmektedir. Galata'da Osmanlı Bankasının bitişiğindeki ve Reji İdaresinden müdevver bina takriben 12 sene evvel Genel Müdürlüğün Ankara'ya taşınması düşüncesiyle, T. C. Merkez Bankasına 400 000 lira bedelle satıldıktan sonra Genel Müdürlük daireleri dağınık olarak birçok hanlarda yerler işgal etmektedir.

İrtibat deneti sağlamak bakımından Kabataş'taki binanın bütün şubeleri içine alabileceği düşünülerek tadilat ve onarmalara başlanılmıştır. Genel Müdürlük tarafından ifade edildiğine göre bu iş 500 000 liraya mal olmaktadır. Bu paranın az veya çok olduğu hakkında mütalâa verebilecek vaziyette değilim.

On üçüncü demirbaş, kurma ve makine satılma ve onarma giderleri bölümündeki 1 786 660 liralık ödenek idareye ait fabrika ve tesislerinin istihsal randımanlarını artıracak cihetle yerinde görülmüştür.

On dördüncü bölümdeki 78 750 liralık deneme, arıtma ve savaş giderleri ödeneğinin, ihtiyacın karşılanabilmesi için, 104 000 liraya çıkarılması lâzımgelmektedir. Komisyonca tasvip buyurulduğu takdirde karşılığının 15 nci ve 21 nci bölümünden sağlanması kabil bulunmaktadır.

On beşinci bölümün ekim ve yazma giderleri tertibindeki ödenek 1944 yılının 12 aylık ödeneğinin tamamına tekabül etmektedir. Zira bu gider yaz aylarında yapılmaktadır. Emanet ambarları tertibinden, tütün piyasasının kış ortasında açılması sebebiyle, 30 000 lira tenzili mümkün bulunmaktadır.

Diğer iki tertipteki ve 16, 17, 18, 19, 20 nci bölümlerdeki ödenek 1944 yılı rakamlarının 7/12 sidir.

Yirmi birinci kurs giderleri bölümünün birinci tertibine 11 040 lira ilâvesi ve ikinci tertibinden 6 290 lira tenzili görevlerin ifası bakımından faydalı mütalâa edilmektedir. Bu suretle gerek bu bölümün ve gerekse 14 ve 15 nci bölümlerde yapılan zam ve tenziller birbirini karşılamaktadır.

22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, ve 32 nci bölümlerdeki ödenek daha evvelki yıllar giderlerine ve 1944 yılı ödeneğinin 7/12 sine nispet edilerek konulmuştur.

Yirmi beşinci Tekaüt Sandığı payı ve 30 ncu Merkez Bankası hissesi bölümündeki ödenekler kendi kanunlarına istinaden hesaplanmıştır.

Otuz birinci işçiler, çocuk yuvalarına ve öğrenci yurtlarına yardım bölümüne konulan 118 200 liralık ödenek hakkındaki gerekçelere iştirak etmekteyim.

Gelir bütçesi

İdarenin 7 ay için tahmin edilen genel geliri:

Satış kârları	71 089 052
Bütçe geliri	350 000
Müdafaa vergisi	46 797 563

ki ceman 118 236 615 liradır.

Elde bulunan 1944 yılının 7 aylık katı satış rakamlarına nazaran bu gelirin temini mümkün bulunmaktadırlar.

1. — Tütün : 1944 yılı için tahmin edilen 18 000 000 kiloluk, tütün satışı, 9 aylık satış seyri ne nazaran, mümkün olabileceğine göre, 7 aylık bütçe için tahmin edilen 10 727 360 kiloluk tütün satışının temini kabil bulunmaktadırlar.

Maliyet, beyiye ve nakliye giderleri 1944 yılının kilo başına 295 kuruşuna mukabil 1945 yılı için 352 1/2 kuruş olarak tahmin edilmiştir.

İdarenin 1945 mevsimi yaprak tütün satılma programı aşağıda gösterilmiştir.

Mıntaka	Miktar	Vasati fiyat
Ege	4 000 000	200
Marmara	9 000 000	185
Karadeniz	10 000 000	250
Şark	2 000 000	175
Yekûn	25 000 000	kilo

Genel Müdürlükçe verilen malûmata göre Amerika'lı kumpanyaların idareden aldıkları 1942/1943 mahsulü yaprak tütünün miktarı 3 700 000 kilo civarında ve ortalama fiyat da 300 kuruşun üstündedir.

Ekicilerden aldıkları 1944 mahsulü 5 100 000 kilo tütünün ortalama fiyatı takriben 235 kuruştur.

Tüccarlardan aldıkları 1944 mahsulü aşağı yukarı 14 milyon kilo tütünün ortalama fiyatı da 270 kuruş civarındadır.

2. — İçki : a) Bira : 7 ay için 10 500 000 litre satış tahmin edilmiştir. Fabrikalarda (Bomonti ve Ankara), bu miktarı istihsal edebilmeleri için tertibat aldığı gibi şişe temini cihetine de gidilmiştir.

b) Rakı : Satış tahmini 4 580 000 litredir. Hususi âmillerin imalâtına son verildiğinden idarenin satış rakamları istihlâk miktarını tam olarak verecektir. Bu suretle yıllık miktar sekiz milyon litreyi bulmaktadır.

c) Şarap : İdarenin şarap üzerinde geniş bir faaliyet programı vardır. İmal yıldan yıla artmaktadır. Mevcut 16 örnek şarap evine bu yıl 8 ev daha ilâve olunacaktır. 1945 kampanyasında idarenin imal programı 11 295 000 litredir. Hususi âmillerin imalâtında da bir artış vardır. 9 600 000 litre olan 1943 imalâtı 1944 de 12 900 000 litreye varmıştır.

3. — Tuz : 1944 yılının 7 aylık katı satışına göre 1945 için 135 000 ton esasına dayanılarak gelir tahmin edilmiş bulunmaktadırlar.

4. — Barut : 1944 yılının 7 aylık satış vaziyetine göre tahmin yapılmış olmakla beraber Millî Savunma Bakanlığının teslimatına göre gelir artıp eksilebilir. Ancak idarenin genel gelirine nispetle değişiklik bir şey ifade edemez.

5. — Çay, kahve : Elde mevcut stoka ve yolda bulunan siparişlere göre tahmin yapılmış olup dışarıdan daha fazla çay getirilmesi mümkün olursa gelirde de gelişme olabilir.

6. — Müdafaa vergisi : Tütün için tahmin edilen 10 727 360 kilonun satış bedeli tutarı	110 308 500 liradır
Müdafaa vergisine tâbi olmayan	2 000 000 liralık
Asker sigarası satış bedeli tutarı tenzil edilince geriye kalan	108 308 500 liranın
% 35 i müdafaa vergisini teşkil etmektedir. Bu suretle	
Tütün ve mamullerinden	37 907 975
Bira ve diğer içkilerden	6 873 588
Tuzdan	1 350 000
Hususi şarap âmillerinden	666 000
	46 797 563

Gelir kısmı hakkındaki görüşümü bu suretle hülâsa ettikten sonra müdafaa vergisi hususundaki bir mütalâamı yüksek Encümene kısaca arz etmek isterim:

Bugün müstehlik bakımından İnhisarlar İdaresinden satın alınan bir madde bedelinin ne kadarının müdafaa vergisi olduğunun bilinmesine imkân yoktur. Esasen bunu bilmeğe lüzum da yoktur. İdarenin gerek satış kârı ve gerekse müdafaa vergisi netice itibariyle Hazineye intikal etmektedir. Satış fiyatları üzerinde yapılacak değişiklikler Hükümetle ve bilhassa Maliye Bakanlığı ile mutabık kalınarak yapılabilir. Bu vaziyete göre yalnız hesap bakımından ayrı görülen bu gelirin de satış fiyatına mezc edilerek Maliyenin ve İdarenin bir kısmı elemanlarının bir hesap işiyle uğraştıkları zamandan tasarruf etmek mümkün olabilir.

Saygılarımla arz ederim.

Bitlis Milletvekili
Bülent Osma

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/394
Karar No. 59

20 . IV . 1945

Yüksek Başkanlığa

- Tekel Genel Müdürlüğünün 1 . IV . 1945 den 31.XII.1945 tarihine kadar 1945 yılı yedi aylık bütçesi hakkında Başbakanlığın 28.II.1945 tarihli 6/454 sayılı tekeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı komisyonumuza verilmekle Gümrük ve Tekel Bakanı Suat Hayri Ürgüplü, Maliye Bakanı Nurullah Sümer ve Tekel Genel Müdürü hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Gider bütçesinin komisyonda görüşülmesi sırasında bazı bölümler arasında aktarma yapılmasının gerektiği bütçenin yapılmasından sonra meydana çıktığında komisyona anlatılmış ve gösterilen bölümlerde bu indirme ve eklemeler yapılmıştır. Toplama dokunmayan bu hareketlerden sonra gider bütçesi teklif gibi 12 305 000 lira olarak kabul edilmiştir.

Gider bütçesi :

Tekel Genel Müdürlüğünün 1945 yılının yedi aylık giderlerini gösteren bütçesi sonradan alınan ek ve olağanüstü ödeneklerle birlikte 20 835 169 liraya varan 1944 yılı ödenekleri toplamının on ikide yedisi olan 12 153 848 liradan 151 152 lira fazlası ile 12 305 000 lira olarak belirtilip teklif edilmiştir.

Bu ödeneklerin bölümlere dağıtımlarında gözetilen amaçlar Genel Müdürlük bütçesi komisyonumuz adına incelenmiş olan raportörün raporunda etraflıca gösterilmiş olduğundan burada tekrar edilmemiştir.

Gelir Bütçesi :

İdarenin gelir bütçesi yapılırken elde bulunan 1944 yılını yedi aylık gelirleri gözönünde tutulmak suretiyle 118 236 613 lira olarak tahmin edilmiştir. Bu miktar geçen yıl gelir tahmini olan 185 613 000 liranın on ikide birinden yani 108 270 000 liradan 10 milyon lira kadar bir fazlalık göstermektedir.

Genel Müdürlüğün çeşitli satışlarında mikdar ve kıymet bakımından inkişaf gidişini gösteren aşağıdaki tablo bize bu yedi aylık bütçe süresinde de tahmin edilen gelirin elde edileceği ümidini vermektedir.

TÜTÜN

	1938	1939	1940	1941	1942
Miktar K.	13 653 934	14 416 716	14 946 551	16 358 096	16 895 461
Tutarı	45 611 672	47 926 563	50 334 602	55 435 383	90 423 335
	1943	1944 on aylık			
	17 629 367	14 928 090			
	121 615 292	106 846 901			

TUZ

	1938	1939	1940	1941	1942
Miktarı	169 993 863	177 979 860	196 248 527	202 861 383	212 873 710
K. Tutarı	5 733 469	6 060 941	6 853 539	7 334 693	8 069 827

1943	1944 on aylık
193 176 549	161 564 000
7 985 583	7 322 884

MÜSKİRAT (Rakı ve diğer içkiler)

	1938	1939	1940	1941	1942
Tutarı	12 689 880	16 610 270	13 595 472	17 474 254	28 302 974

1943	1944 on aylık
45 776 343	43 659 480

BİRA

	1938	1939	1940	1941	1942
Miktarı		4 825 424	8 346 993	9 956 993	7 776 512
Litre		1 400 570	2 417 683	3 017 028	3 625 304

1943	1944 on aylık
12 056 958	11 567 690
7 084 117	6 561 920

BARUT

	1938	1939	1940	1941	1942
Tutarı	1 881 571	1 910 194	2 078 878	2 018 438	2 890 147

1943	1944 on aylık
3 370 303	2 782 902

ÇAY

	1938	1939	1940	1941	1942
Kilo					358 730
Tutarı					4 972 554

1943	1944 on aylık
773 414	556 389
12 807 055	9 608 515

KAHVE

	1938	1939	1940	1941	1942
Kilo					2 105 384
Tutarı					10 796 598
	1943	1944 on aylık			
	2 829 614	3 610 122			
	16 907 142	20 365 758			

Rakı istihlâkinde geçen yıla nazaran kayda değer bir değişiklik olmadığı anlaşılmış ise de verilen izahlara ve rakamlara göre birada 1943 yılına nazaran % 20 ye, 1942 yılına nazaran da % 50 ye yakın şarapta 1943 yılına nazaran % 17 ve 1942 yılına nazaran da % 30 a yakın bir artış bulunduğu ve halkın hafif alkollü içkilere daha meyil gösterdiği anlaşılmıştır.

Gelir bütçesinin tahmine esas olan geçen yılın yedi aylık satışlarına ilgili bir tablo Hükümet gerekçesinde bulunmakta olup şimdi elde bulunan 10 aylık gelir rakamlarına göre düşünülen bu gelirin elde edileceği umulmakta olduğundan gelir bütçesi de Komisyonumuzca teklif gibi 118 246 615 lira olarak kabul edilmiştir.

Bütçe tasarısına gelince :

Tasarı bütçelerde bulunması gereken hükümleri içine almış bulunmakla aynıyle kabul edilmiştir.

İdarenin memleket şarapçılığı üzerinde yapmakta olduğu çalışmalar göze çarpmakta ve iyi sonuçlar almış görülmektedir.

Bulunmakta olan iki şarapevi ile numune şarapevi ileride açılacak olanlarla birlikte 1947 yılında memleketin bütün üzüm çeşitlerinden elde edilmesi mümkün şaraplar üzerinde kesin sonuçlarını vereceği öğrenilmiştir. Bu konuda Tarım Bakanlığı ile de işbirliği yapıldığı ve memleket bağıcılığının geleceğine büyük bir gelişme

sağlayacağı ve ekonomi hayatımızda önemli bir gelir kaynağı olacağı muhakkak olan bu işe bu günkü hızı ile devam edilmesi yerinde görülmüştür.

Tuz istihali üzerinde de durulmuş ve bu konuda bir üstün durum taşıyan memleketimizin bütün tuzlalarının daha verimli bir hale getirilmesini ve bunun için en önemli olarak yol ve taşıma işlerini biran evvel düzenlemenin gerektiği bildirilmiştir.

Tekel Genel Müdürlüğünün 1945 yılı yedi aylık bütçe tasarısı Kamutay'ın onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkan V.	Sözcü
Kastamonu	Edirne	Tokad
<i>T. Coşkan</i>	<i>M. N. Gündüzalp</i>	<i>H. N. Keşmir</i>
Kâtip		
İstanbul	Aydın	Bitlis
<i>F. Öymen</i>	<i>Gl. Refet Alpman</i>	<i>B. Osma</i>
Çanakkale	Diyarbakır	Diyarbakır
<i>S. T. Arsal</i>	<i>Rüştü Bekit</i>	<i>Şeref Uluğ</i>
Giresun	Giresun	İstanbul
<i>M. Akkaya</i>	<i>Ayet Sayar</i>	<i>H. Kortel</i>
İstanbul	Kütahya	Manisa
<i>H. Ülkmen</i>	<i>H. Pekcan</i>	<i>F. Kurdoğlu</i>
Mardin	Muğla	Rize
<i>R. Erten</i>	<i>H. Kitabcı</i>	<i>T. B. Balta</i>
Samsun	Yozgad	Zonguldak
<i>M. A. Yörüker</i>	<i>S. İçöz</i>	<i>Emin Erişirgöl</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Inhisarlar Umum Müdürlüğü 1945 yılı yedi aylık Bütçe Kanunu tasarısı

MADDE 1. — İnhisarlar Umum Müdürlüğü 1945 yılı yedi aylık giderleri için ilişik (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (12 305 000) lira tahsisat verilmiştir.

MADDE 2. — İnhisarlar Umum Müdürlüğü 1945 yılı yedi aylık gelirleri ilişik (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (118 236 615) lira tahmin edilmiştir.

MADDE 3. — İnhisarlar Umum Müdürlüğünce tahsil edilecek resimlerden her birinin dayandığı hükümler ilişik (C) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 4. — İnhisarlar Umum Müdürlüğünün 3656 sayılı kanununun 19 ncu maddesine giren müstahdemleriyle taşıtları kadroları bağlı (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 5. — Geçen yıl borçları tertibindeki tahsisat üstünde tahakkuk eden borçlar ilişkin oldukları hizmetlere karşı konan tertiplerden bu tertibe Maliye Bakanlığınca getirilecek tahsisattan ödenir. 1928 - 1943 malî yıllarına ait olup da Muhasebei Umumiye Kanununun 93 ncu maddesine göre zaman aşımına uğramamış ve tahsisatları, yılları bütçelerinde mevcut borçlar için bütçedeki tahsisat yetmezse 1945 yılı bütçesinin gider tertipleri artıklarından eski yıllar borçları faslına Maliye Bakanlığınca getirilecek tahsisattan ödenir.

MADDE 6. — Olağanüstü hallerin devam süresince İnhisarlar Umum Müdürlüğünün fabrika, tuzla, işlemeevleri gibi işyerlerinde toplu olarak çalıştırdığı işçilere ve müstahdemlere (bu iş yerinde çalışan memurlar dâhil) giderleri mütedavil sermayeden ödenmek üzere çalıştığı günlerde ve günde bir defa yemek verilebilir.

MADDE 7. — Ambar, fabrika, atelye, işlemeevleri, doldurma ve imalevleriyle tuzlalarda ve idarenin yollama, tütün, transfer, satış ve sair işlerinde iş saatleri dışında çalışmalarına lüzum ve zaruret görülecek veya geceleri çalıştırılacak memurlarla müstahdemlere bu suretlerle çalıştırılacakları süreler için Gümrük ve İnhisarlar Ba-

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Tekel Genel Müdürlüğü 1945 yılı yedi aylık Bütçe Kanunu tasarısı

MADDE 1. — Tekel Genel Müdürlüğü 1945 yılı yedi aylık giderleri için ilişik (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (12 305 000) lira tahsisat verilmiştir.

MADDE 2. — Tekel Genel Müdürlüğü 1945 yılı yedi aylık gelirleri ilişik (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (118 236 615) lira tahmin edilmiştir.

MADDE 3. — Tekel Genel Müdürlüğünce tahsil edilecek resimlerden her birinin dayandığı hükümler ilişik (C) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 4. — Tekel Genel Müdürlüğünün 3656 sayılı kanununun 19 ncu maddesine giren hizmetlileriyle taşıtları kadroları bağlı (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 5. — Geçen yıl borçları tertibindeki ödenek üstünde çıkacak borçlar ilişkin oldukları hizmetlere karşı konan teriplerden bu tertibe Maliye Bakanlığınca aktarılacak ödenekten ödenir. 1928 - 1943 malî yıllarına ilişkin olup ta Genel Muhasebe Kanununun 93 ncu maddesine göre zaman aşımına uğramamış ve ödenekleri, yılları bütçelerinde bulunan borçlar için bütçedeki ödenek yetmezse 1945 yılı bütçesinin gider tertipleri artıklarından eski yıllar borçları bölümüne Maliye Bakanlığınca aktarılacak ödenekten ödenir.

MADDE 6. — Olağanüstü hallerin devamı süresince Tekel Genel Müdürlüğünün fabrika, tuzla, işlemeevleri gibi iş yerlerinde toplu olarak çalıştırdığı işçilere ve hizmetlilere (bu iş yerlerinde çalışan memurlar dâhil) giderleri döner sermayeden ödenmek üzere çalıştığı günlerde ve günde bir defa yemek verilebilir.

MADDE 7. — Ambar, fabrika, atelye, işlemeevleri, doldurma ve imalevleriyle tuzlalarda ve idarenin yollama, tütün transfer, satış ve başka işlerinde iş saatleri dışında çalışmalarını gerekli görülecek veya geceleri çalıştırılacak memurlarla hizmetlilere bu suretle çalıştırılacakları süreler için Gümrük ve Tekel Bakanlığınca belli edilecek

kanlığınca belli edilecek esaslar dairesinde müte-
davl sermayeden munzam ücret verilebilir.

MADDE 8. — Gider tertiplerinden yapılacak
harcamalara ait formül bu kanuna bağlı (R)
işaretili cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 9. — Bu kanun 1 Haziran 1945 ta-
rihinden yürürlüğe girer.

MADDE 10. — Bu kanun hükümlerini yü-
rütmeğe Maliye ve Gümrük ve İhisarlar Ba-
kanları memurdur.

8 . II . 1945

Başb.	Ad. B.	M. S. B.
Ş. Saracoğlu	R. Türel	A. R. Artunkal
İçiş. B.	Dışiş. B.	Ma. B.
Hilmi Uran	H. Saka	N. E. Sumer
M. Eğ. B.	Ba. B.	Eko. B.
Yücel	Sırrı Day	Fuad Sirmen
Sa. ve So. Y. B.	G. Tek. B.	Ta. B.
Dr. S. Konuk	Suad H. Ürgüblü	Ş. R. Hatipoğlu
Ulaş. B.		Ti. B.
A. F. Cebesoy		C. Siren

esaslara göre döner sermayeden ek ücret verile-
bilir.

MADDE 8. — Gider teriplerinden yapılacak
harcamalara ilgili formül bu kanuna bağlı (R)
işaretili cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 9. — Bu kanun 1 Haziran 1945 ta-
rihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10. — Bu kanunu Maliye ve Güm-
rük ve Tekel Bakanları yürütür

A - CETVELİ

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1944	1945 yılı için	
			Yılı ödenegi Lira	Hükümetçe isteneni Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
<i>Birinci kısım - Aylık, ücret, ödenek, emekli ikramiyesi ve benzeri özlük haklar</i>					
I - Ücretler					
1		Ücretler			
	1	Memurlar ücreti	5 415 224	3 363 456	3 363 456
	2	Hizmetliler ücreti	1 309 887	764 100	764 100
		Bölüm toplamı	6 725 111	4 127 556	4 127 556
II - Başka haklar					
2		Geçici tazminat	33 000	19 250	19 250
3		4178, 4598 ve 4599 sayılı kanun- lar gereğince verilecek zamlar ve yardımlar			
	1	Çocuk zammı	50 000	138 542	138 542
	2	Yakacak zammı	25 000	12 500	12 500
	3	Doğum zammı	0	21 000	21 000
	4	Ölüm yardımı	0	16 800	16 800
	5	Aynı yardım	0	605 000	605 000
		Bölüm toplamı	75 000	793 842	793 842
		Birinci kısım toplamı	6 833 111	4 940 648	4 940 648
<i>İkinci kısım - Yönetim gider- leri</i>					
I - Hizmete ilişkin olanlar					
4		Büro giderleri			
	1	Kırtasiye	100 000	58 300	58 300
	2	Döşeme ve demirbaş	80 000	46 700	46 700
	3	Aydınlatma	25 000	30 000	30 000
	4	Isıtma	87 000	80 850	80 850

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1944	1945 yılı için	
			Yılı ödenęi Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
	5	Öteberi giderleri	56 033	95 000	95 000
		Bölüm toplamı	348 033	310 850	310 850
	5	Basılı kâğıt ve defterler	124 000	58 338	58 338
	6	Posta, telgraf ve telefon ücret ve giderleri			
	1	Posta ve telgraf ücretleri	100 305	160 568	160 568
	2	Telefon ve başka haberleşme ücret ve giderleri	34 662	40 970	40 970
		Bölüm toplamı	134 967	201 538	201 538
	7	Kira karşılığı	380 000	239 160	239 160
	8	Taşıt giderleri			
	1	Satınalma karşılığı	485 000	282 920	282 920
	2	Onarma	10 000	5 830	5 830
		Bölüm toplamı	495 000	288 750	288 750
II - Özlük olanlar					
	9	Yolluklar			
	1	Sürekli görev yolluğu	200 000	87 500	87 500
	2	Süreksiz görev yolluğu	250 000	145 830	145 830
	3	Müfettişler yolluğu	130 000	75 840	75 840
	4	Yabancı memleketler yolluğu	10 000	5 830	5 830
		Bölüm toplamı	590 000	315 000	315 000
	10	Giyecekler	133 000	58 300	58 300
	11	Tedavi, yol ve başka giderler	60 000	29 170	29 170
		İkinci kısım toplamı	2 265 000	1 501 106	1 501 106

B.	M.	Ödenođin çeşidi	1944 Yılı Ödenođi Lira	1945 yılı için Hükümetçe istenen Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
<i>Üçüncü kısım - Daire hizmet- leri</i>					
I - Sürekli olanlar					
12		Yapı ve onarma işleri	3 334 000	2 500 000	2 500 000
13		Demirbaş kurma ve makine satın alma ve onarma giderleri	2 360 000	1 786 660	1 786 660
14		Deneme, arıtma ve savaş gi- derleri	130 000	78 750	104 000
15		Kacađı önleme ve kovalama gi- derleri			
	1.	Ekim ve yazma giderleri	130 000	140 000	140 000
	2.	Emanet ambarları	120 000	75 830	45 830
	3.	Koruma ve taşıma giderleri	190 000	110 840	110 840
	4.	Kaçakla uğraşma	10 000	5 830	5 830
		Bölüm toplamı	450 000	332 500	302 500
16		1918 sayılı kanun ve ekleri ge- reğince yapılacak ödemeler	10 000	5 830	5 830
17		Mahkeme giderleri	60 000	35 000	35 000
18		Para taşıma giderleri	380 000	221 670	221 670
19		İkramiye	500 000	291 670	291 670
20		Genel muhasebe kanununun 48 nci maddesini ilgilendiren giderler			
	1.	Geri verilecek paralar	10 000	5 830	5 830
	2.	Hükme bağlı borçlar	5 000	2 920	2 920
		Bölüm toplamı	15 000	8 750	8 750
II - Geçici olanlar					
21		Kurs giderleri			
	1.	Ücretler	8 500	4 960	16 000
	2.	Genel giderler	11 500	6 710	420
		Bölüm toplamı	20 000	11 670	16 420

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1944 Yılı ödenēği Lira	1945 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1945 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
III - Çeşitli olanlar					
22		Staj ve öğretim giderleri	30 000	8 750	8 750
23		Yabancı uzmanlar			
	1	Ücretler	24 000	14 000	14 000
	2	Yolluk ve başka giderler	15 000	8 750	8 750
Bölüm toplamı			39 000	22 750	22 750
24		Yayın, propaganda ve sergi gi- derleri	100 000	64 160	64 160
25		2921 sayılı kanun gereğince Tekel Tekait Sandığı payı	336 000	206 400	206 400
26		4250 sayılı kanun gereğince şarapçılara verilecek prim ve yapılacak başka ödemeler	14 000	5 830	5 830
27		Kaza sigortası	1 250	1 250	1 250
Üçüncü kısım toplamı			7 779 250	5 581 640	5 581 640
Dördüncü kısım - Borçlar					
28		Geçen yıl borçları	40 000	23 300	23 300
29		Eski yıllar borçları			
	1	1940 - 1943 yılları borçları	25 000	14 500	14 500
	2	1928 - 1939 » »	5 000	2 900	2 900
Bölüm toplamı			30 000	17 400	17 400
30		1715 sayılı kanununun 8nci mad- desi gereğince kâğıt para amortismanı	170 889	121 832	121 832
Dördüncü kısım toplamı			240 889	162 532	162 532

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1944	1945 yılı için	
			Yılı ödenoği Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
<i>Beşinci kısım - Yardımlar</i>					
31		İçşilere, çocuk yuvalarına ve öğrenci yurtlarına yardım	140 000	118 200	118 200
32		Hayır kurumlarına yardım	1 500	874	874
Beşinci kısım toplamı			141 500	119 074	119 074
KISIMLAR TOPLAMI					
Birinci kısım toplamı			6 833 111	4 940 648	4 940 648
İkinci kısım toplamı			2 265 000	1 501 106	1 501 106
Üçüncü kısım toplamı			7 779 250	5 581 640	5 581 640
Dördüncü kısım toplamı			240 889	162 532	162 532
Beşinci kısım toplamı			141 500	119 074	119 074
GENEL TOPLAM			17 259 750	12 305 000	12 305 000

B - CETVELİ

B.	M.	Gelirin çeşidi	1944	1945 yılı için	
			Yılı tahminleri Lira	Hükümetçe tahmin edilen Lira	Komisyonca tahmin edilen Lira
1		Satış kârları (Tekel geliri)	113 188 202	71 089 052	71 089 052
2		Çeşitli gelirler	400 000	230 000	230 000
3		Para cezaları	55 000	31 000	31 000
4		Çeşitli hasulat	120 000	70 000	70 000
5		Geri alma	25 000	19 000	19 000
Nâzım gelirler					
6		Tütün, içki, tuz Savunma vergileri	71 825 500	46 797 563	46 797 563
GENEL TOPLAM			185 613 702	118 236 615	118 236 615

C - CETVELİ

Vergilerin ve resimlerin ve başka gelirlerin dayanakları

Ö Z E T

Tarihi	Nev'i	No.	
			Tütün
17.6.1938	Kanun	3437	Tütün ve Tütün İhisarı kanunu
28.5.1934	»	2460	Tütün ve müskirattan alınacak müdafaa vergisi hakkında
17.5.1940	»	3828	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına ve bazı maddelerin mükellefiyet mevzuuna alınmasına dair kanunun 12 nci maddesi
29.5.1941	»	4040	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828 numaralı kanuna ek kanunun 27 nci maddesi.
27.5.1942	»	4226	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828 ve 4040 numaralı kanunların bazı hükümlerinin değiştirilmesine ve bazı vergi ve resimlere yeniden zam icrasına dair kanunun 7 nci maddesi.
26.5.1943	»	4415	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4226 sayılı kanunlarla tapu harçları hakkındaki 1451 sayılı kanunun bazı hükümlerinin değiştirilmesine dair.
14.6.1943	»	4437	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4040 ve 4226 sayılı kanunlara ek kanun.
26.3.1945	Kanun	4708	Tütün ve müskirattan alınacak müdafaa vergisi hakkındaki kanunu değiştiren kanun.
4.1.1940	Kararname	2/12537	Tütün ve Tütün İhisarı Kanunu tatbik suretini gösteren nizamname.
10.6.1944	»	3/ 962	Nizamnamenin 37 nci maddesinin değiştirildiğine dair.
3.9.1941	»	2/16540	4040 sayılı kanunun 27 nci maddesi mucibince asker sigaraları H. talimatname.
			Tuz
11.12.1936	»	3078	Tuz kanunu
29.5.1941	»	4040	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828 numaralı kanuna ek kanunun 27 nci maddesi.
25.5.1943	»	4415	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4226 sayılı kanunlarla tapu harçları hakkındaki 1451 sayılı kanunun bazı hükümlerinin değiştirilmesine dair.
14.6.1943	»	4437	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4040 ve 4226 sayılı kanunlara ek kanunun.

Vergilerin ve resimlerin ve başka gelirlerin
dayanakları

Ö Z E T

Tarihi	Nev'i	No.	
<i>İspirto ve ispirotolu içkiler</i>			
8.6.1942	>	4250	İspirto ve ispirotolu içkiler inhisarı kanunu .
28.5.1934	>	2460	Tütün ve müskirattan alınacak müdafaa vergisi hakkında .
17.5.1940	>	3828	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına ve bazı maddelerin mükellefiyet mevzuuna alınmasına dair kanunun 12 nci maddesi
29.5.1941	Kanun	4040	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828 numaralı kanuna ek kanunun 27 nci maddesi
27.5.1942	>	4226	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828 ve 4040 numaralı kanunların bazı hükümlerinin değiştirilmesine ve bazı vergi ve resimlere yeniden zam icrasına dair kanunun 7 nci maddesi
1.8.1942	Kararname	2-18435	İnhisarlar İdaresinin 12. VII. 1942 tarihinden itibaren inhisar dışında olarak buz, gazoz, soda, malt hulâsası, asid karbonik ve kolonya yapıp satmasına izin verildiği hakkında kararname
15.8.1942	>	2-18617	4250 sayılı kanunun 10 ve 20 nci maddelerine göre dış memleketlerden getirilen ispirotolu itriyat ile tababette ve sanayide kullanılan ispirotolu maddelerden ve yurda sokulan ispirotolu ve ispirotolu içkilerden alınacak inhisar resmi miktarının tayıni ve yurt içinde satılan inhisar altındaki ispirotolu ve ispirotolu içkilerden alınacak inhisar resminin asgari ve âzami hadlerinin tesbiti hakkında kararname
16.1.1943	>	2-19329	Bir kısım sıhhi müesseselerle eczahanelere verilecek ispirotoların fiyatı hakkında kararname
25.5.1943	Kanun	4415	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4226 sayılı kanunlarla tapu harçları hakkındaki 1451 sayılı kanunun bazı hükümlerinin değiştirilmesine dair
14.6.1943	>	4437	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4040 ve 4226 sayılı kanunlara ek kanun
4.9.1944	>	4658	İspirto ve ispirotolu içkiler inhisarı hakkındaki 4250 sayılı kanunun 21 nci maddesinin değiştirildiğine dair.
26.3.1945	Kanun	4708	Tütün ve müskirattan alınacak müdafaa vergisi hakkındaki kanunu değiştiren kanun.

Barut ve patlayıcı maddeler, silâh ve teferruatı

14.1.1943	>	4374	Barut ve patlayıcı maddeler, silâh ve teferruatı inhisarı hakkında kanun
24.6.1943	Kararname	2/20244	Barut maddelerine ait yeni satış fiyatları

1945 taşıt kadrosu

Sayı	No.		Çeşidi	Markası	Motör No.	Göreceği iş	Dayanma süresi	Parası Lira	Alındığı tarih	
	Yeni	Eski								
Hizmet otobüsleri :										
1	250	300	Küçük otobüs [*]	Linkolen	1939	479631	İstanbul : Umum Müdürlüğün devamlı hizmetlerinde ve kendine bağlı müesseselerle münasebet ve irtibatının başarılmasında ve mezkûr müesseselerin devamlı kontrol ve teftişinde memur ve işçilerin naklinde kullanılır.	3 300	1939	
1	251	301	Küçük otobüs [*]	Buik	1936	1289261		2 925	1936	
1	53	53	»	»	Şevrole	1939	838673	Çamaltı : İzmir arasında tuzlaya lüzumu olan mevaddın mubayaasında vesair işlerinde memur ve işçilerin naklinde posta işlerinde kullanılır.	8 2 900	1939
1	6	6	»	»	»	838710	Yavşan : Tuzla - Konya arasında ve lüzumu olan mevaddın mubayaası ve sair işlerinde memur ve işçi naklinde posta işlerinde kullanılır.	8 2 900	1939	
Kamyon ve kamyonetler :										
1	260	221	Kamyon	Ford	1937	2171090	Adapazarı : İdareye ait bilûmum mamûl ve gayri-mamûl mevaddın ve diğer malzemenin memur ve işçilerin naklinde kullanılır.	8 2 358	1937	

[*] Elde mevcut iki otomobil yenilenmeleri lâzımgelen zamana kadar kullanılacaktır.

Sayı	No.		Çeşidi	Markası	Motör No.	Göreceği iş	Dayanma süresi	Parası Lira	Alındığı tarih
	Yeni	Eski							
1	261	222	Kamyon	Ford	1937	3407856	İstanbul İdareye ait bilûmum mamul ve gayri mamul mevaddın ve diğer malzemenin, memur ve işçilerin naklinde kullanılır.	8 2 055	1937
1	262	223	»	»	1937	3699720	» » » »	8 2 840	1937
1	265	226	»	»	1938	4468630	İzmir » » »	8 2 265	1938
1	275	377	»	»	1940	5558952-BB18	Tatava Kereste Fab. » »	8 3 386,66	1940
1	486	276/378	»	»	1940	5558953-BB18	İstanbul » » »	8 3 386,66	1940
1	277	379	»	»	1940	5558960-BB18	Çamaltı: » » »	8 3 386,66	1940
1	278	380	»	»	1940	5558968-BB18	Tokad » » »	8 3 386,66	1940
1	279	381	»	»	1940	5551878-BB18	Tatava Kereste Fab. » »	8 3 386,66	1940
1	807		»	»	1940	5559747-18	İzmir » » »	8 3 386,70	1940
1	239	2184	»	»	1938	776050	Ankara Bira Fab. » »	8 2 226,60	1939
1			»	»	1938	81T6549	Diyarbakır » »	5 9 000	1943
1			»	»	1939		» » »	5 9 000	1944
1	257		»	Doç	1941	T118/16118	İstanbul » » »	8 5 418,25	1942
1	258		»	»	1941	T118/16110	Diyarbakır » » »	8 5 418,25	1942
1	467		»	»		T222/12908C	İstanbul » » »	5 —	1943
1	468		»	»		T222/13572C	» » » »	5 —	1943
1			»	»			Ankara » » »	5 —	1943
1			»	»	35	WFMT128/43286	Kayseri » » »	5 14 491,45	1944
1			»	»	35	WFMT128/43297	» » » »	5 14 491,45	1944
1			»	»	31	WFT118/60367	Diyarbakır » » »	5 13 514,31	1944
1			»	»	37	WHT120/44600	Tokad » » »	5 16 063,91	1944
1	515		»	»	32	WFAT118/67555	İstanbul » » »	5 14 210	1944
1			»	»	32	WFAT118/67939	Samsun » » »	5 14 320,19	1944
1	517		»	»	32	WFAT118/58974	Edirne » » »	5 14 623,55	1944
1	518		»	»	32	WFMT128/42534	İstanbul » » »	5 14 507,30	1944
1			»	»	31	WFT118/60362	Kayseri » » »	5 13 514,54	1944
1			»	»	32	WFAT118/67651	Adana » » »	5 14 755,55	1944

1					32	WFAT118/67627	Ankara : İdareye ait bilü- mum mamul ve gayri mamul mevaddm ve diğer malzeme- nin memur ve işçilerin nak- linde kullanılır.	5	14 229,72	1944
1	516				32	WF118/68114	Tekirdağ	5	14 794,64	1944
1	235	2447		Şevrole	1938	1458052	Ankara	8	3 045	1938
1	404	224			1937	646832	İstanbul	8	2 265	1938
1	264	225			1937	646730		8	2 265	1938
1	271	328			1939	971830		8	2 158,20	1939
1					1939	390700	Gazianteb :	5	8 000	1943
1						399531	Gazianteb	5	8 000	1943
1	500							5	9 000	1943
1				Ostin		48748	İstanbul	5		1944
1						47058		5		1943
1						47131	Hatay	5		1943
1						46918	Adana	5		1943
1						46954/42137	Ankara	5		1943
1						47147/42143	İstanbul	5		1943
1						48749		5		1943
1						46797		5		1943
1						58638		5		1943
1	236	2533		Opel	1939/39	11833	Ankara	8	2 530	1939
1	238	2285			1939/39	11883		8	2 530	1939
1	268	324			1939/39	11959	İstanbul	8	2 530	1939
1	269	325			1939/39	11811		8	2 530	1939
1	409	327		Mak	1938	478		8	4 494,24	1939
1	272	329			1938	499		8	4 494,24	1939
1	255			Stuebeker	1941	1140		8	6 821,63	1942
1	256				1941	1144		8	6 821,63	1942
1	48	48		Diyamond	1938 A.	709568		8	2 800	1938
10				[*]						

[*] 1945 malî yılı zarfında satın alınacaktır.

Sayı	No.		Çeşidi	Markası	Motör No.	Göreceği iş	Dayanma süresi	Parası Lira	Alındığı tarih
	Yeni	Eski							
Motosikletler:									
1	21	21	Motosiklet	Ariel	Sepetli mot. 1770	İzmir Posta işlerinde memur ve işçilerin naklinde kullanılır.	8	510	1938
Bisikletler :									
1	1590		Bisiklet	N.S.U.	1233856	Adana Fabrikası ev, ve pos. işle	3	42	1939
1	10	107	>	>	1324379	Mersin >	3	42	1940
1	171		>	>	1335243	İskenderun >	3	42	1940
1	160		>	>	335230	Tokad >	3	42	1940
1			>	Grand Ekspres	286991	Kaldırım tuzlası >	5	24	1939
1			>	>		Kaldırım tuzlası >	5	24	
1			>	>		Adana >	5	42	
1			>	>		Balıkesir >	5	215	1944
1			>	>		İskenderun [2] >			
1			>	>		> [2] >			
1			>	>		Balıkesir >		215	1944
1			>	>		Malatya [2] >			
1			>	>		Diyarbakır [2] >			
1			>	>		Hopa >		210	1944
4			>	>		Ankara [2] >			
1			>	>		Konya [2] >			
1			>	>		Mersin Kah. çay dep. [2] >			
1			>	>		Balıkesir			

(S. Sayısı : 104)

— 34 —

[2] 1944 yılında alınacaktır.

Deniz vasıtaları :

1	1	Motörlü Arap mavna	Klimaks	3993-60-375	Istanbul : İdareye ait bilü- mum mamul ve gayri mamul mevadin ve diğer malzeme ile tuzun memur ve işçilerin nak- linde kullanılır.	8	5 846,77	1928
1	2	> >	Doğ	15269	> > >	8	9 600,39	1928
1	3	6 Motörlü, propetli armalı mavna	Skandiya	282-B	> > >	8	8 250,41	1934
1	4	> >	Vidop	2879	> > >	8	9 100	1934
1	5	Motörlü armalı çektir.	Klimaks		> > >	8	5 583,62	1934
1	6	Motörlü Mumha- ne sand.			> > >	8	3 123,50	1934
1	7	Motörlü çektirme	Skandiya	220715	> > >	8	2 549,45	1934
1	8	Motörlü armalı çektirme	Doğ	599514	> > >	8	12 668,80	1935
1	9	> >	>	15264	> > >	8	8 590	1939
1	10	> >	Skandiya	220690	> > >	8	8 150	1940
1	12	> >	>	220424	> > >	8	7 150	1940
1	13	Motörlü tekne	Doğ Dizel		> > >	8	3 500	1943
1	14	> >	Elve		> > >	8	59 500	1943
1	15	> >	Ekseloz		> > >	8	53 000	1943
1	16	> >	Seffle		> > >	8	78 900	1944
1	17	> >	Muhtel		> > >	8	61 935,25	1944
1	11	Motörlü su du- bası	Skandiya		Su naklinde kullanılır.	5	1 529,60	1938
1	S. 1	Motörbot			Nakliyat işlerinin kontrolün- de, umumî hizmette kullanılır	7	6 000	1944
1	204	Tek çifte sandal			> > >		50	1930
1	206	İki > >			Cibali fabrikası hizmetinde.		103,82	Rejiden devir
1		> > >			Paşabahçe > >	10	100	1934

Sıra No	No.		Çeşidi	Markası	Motör No.	Göreceği iş	Dayanma süresi	Parası Lira	Alındığı tarih
	Yeni	Eski							
5			Mavna [1]			Limanda hizmet görmek üzere.			
1			Bomorkör [1]			Limanda dâhilinde mavnaların çektilmesinde kullanılır.			
2			Motörlü tekne [2]						
Bira vagonları:									
3			Tank vagonu	Linke-Hoffmann	600001-2-3	Ankara Bira Fabrikası : Ankara - İstanbul arasında dökme bira naklinde.	10	23 198,60	1937
1			»	Werke	600004-2-3	»	10	16 830,11	1940

Dekovil - Vagonet ve hatları :

Sıra No	Çeşidi	Markası	Motör No.	Göreceği iş	Dayanma süresi	Parası Lira	Alındığı tarih
13	Vagonet (maâ hat vè Téf.)			Samsun fabrikası işlerinde me-mur ve işçi nakli		460,92	Rejiden
15	»			»	20	112,92	»
12	»			Paşabahçe	10	4 153,48	1937
8	»			Samsun	20	1 464,14	1936
3	»			Karaağaç Depo	10	490	1940
7	»			Maltepe Barut D.	10	80	Şir. D.
2	»	B.V.G. 7		Hacıbektaş tuzlası	10	184	1925
2	»	»		»	10	151	1927
2	»	Krupp		Samsun Fab	5	1 509,95	1939
2	»	»		Kağızman	20	2 524,10	1939-1940
10	»	Krupp		Tepeşidelik	»	2 481,95	1939
2	»	»		Kulüp	20	1 854,45	1939
301	»	»		Yavaşan	71	732,46	1936-1939
8	»	»		»	»	100	1939
	»	»		»	»	768,70	1939-1940

[1] 1935 mali yılında alınacak.

[2] 1944 mali yılında alınacak.

26	>	>	Kaldırım	>	>	1 780,00	
5	>	>	Keçe	>	>	15 354,21	1939
97	>	>	Çamaltı Tuz. tuzla İg. İşçi				
			ve M. Nak.			5 386,95	
291	>	>		>	>	19 983,30	
6	>	>	İzmir Şarap Fabrikası	>		581,33	
14	>	>	Keçe Tuzları	>			D.U.D.
2	>	>	Sekili	>	>	836	>
12	>	>	Çankırı	>	>	7 153,68	1939
5	>	>	Çakri	>	>	270,40	D.U.D.
3	>	>	Aşkale	>	>	160,59	

Platformlu arabalar :

35	Platformlu araba		Pasabahçe fabrikası	>	10	1 716,06	1937
3	>	>	Raguzman Tuzları	>	15	216,90	1939
3	>	>	Kulp	>	15	216,89	1939

Lokomotifler:

1	Lokomotif	Ornestrein et koop	12901/1939	Yavşan tuzla hizmetinde		4 717,93	1937
1	>	Orn. Yung. Yungelt	6009	>	>	5 353,07	1936
2	>	Smoshever et Co.	829/830	>	>	9 529,66	1938
1	>	Ar Koopel	463	Çamaltı	>	15 800	
1	>	>	12902	>	>	4 800,43	1937
2	>	Dizel					
9	>	[1]					

Drezinler:

1	Drezin			Yavşan memur ve işçi nakli		449,51	1938
1	>			Çamaltı	>	50	
2	>			>	>	10 650,80	1938

[1] 1945 yılında alınacaktır.

Sayı	No.		Çeşidi	Markası	Motör No.	Göreceği iş	Dayanma süresi	Parası Lira	Alındığı tarih
	Yeni	Eski							
Tramvaylar:									
1	2	2	Tramvay		162266	Çamaltı tuz Me. ve işçi naklinde		1 500	D. U. D.
1	3	3	»		161861	» » » »		1 600	»
1	4	4	»	Yerli		» » » »		799,82	1936
1	4	4	»		161859	» » » »		1 500	D. U. D.
Ototraklar :									
1			Ototrak			Çamaltı tuz. ve işçi naklinde		100	
Arabalar:									
1			Tek atlı yük arabası			Ankara bira Fab. Me. ve işçi nak. 4		177,10	1938
1			»			» » » » 4		142,45	1934
2			»			Çankırı tuzlası » » 4		144	1936
1			»			Bingöl » » » 4		40	1937
2			»			Kağızman » » » 2		155	1939
1			»			Kömür » » » 2		80	1939
2			»			Maltepe tütün enstitüsü » 6		96,66	1937
1			»			Keçeç tuzlası » 4		40,50	1939
1	1.2	1.2	»			Çamaltı tuzl. Me. ve işçi naklinde		160	
1			»			» » » » 50			
4			»			» » » » 200			
1			»			Ankara Bira Fab. Fabrika iş-lerinde işçilerin nak. kullanılır		300	
2			»			Kağızman tuzlası » » 450			1942
1			»			Keçeç » » »			
1			»			Yavşan » » »			1943
1			»			Hacıbektaş » » »			1943

(S. Sayısı : 104)

1	>	>	İzmir Şarap Fab. Fabrika işlerinde kullanılır	298,20	1944
1	>	>	Buca İs. İstas. İstas. işlerinde kullanılır		1944
1	Çift atlı yük ara- bası		Maltepe T. E. Ensti. işlerinde kullanılır	6 80	1937
1	>	>	İst. Bira Fab. Fabri. işlerinde kullanılır	402,50	1941
1	>	>	Kılıçlar Dep. Depo işlerinde kullanılır	250	1942
1	>	>	İzmir Şa. Fab. Fab. işlerinde kullanılır	900	1942
1	>	>	Tekirdağ Şa. Fab. Fab. işle- rinde kullanılır	463,90	1942
2	>	>	Yavşan Tuz. Tuzla işlerinde kullanılır		
1	>	>	>		
1	>	>	Tatava keres. Fab. Fab. işle- rinde kullanılır		
1	Çift atlı servis arabası		İzmir Şa. Fab. Fab. işlerinde kullanılır		
1	>	>	Rize keres. Fab. Fab. işlerin- de kullanılır		
1	Çift atlı binek arabası		Adana T. Fab. Fab. işlerinde kullanılır		
1	>	>	Malatya T. Fab. Fab. işlerin- de kullanılır		
1	>	>	İzmir Buca İs. İsta. İs. işle- rinde kullanılır		
1	Tek atlı su ara- bası		Çankırı Tu. Tuzla işlerinde kullanılır		
1	Tek atlı yük ara- bası		>		
1	Çift atlı yük ara- bası		Sekili Tuz. Tuzla işlerinde kullanılır		

Sayı	No.		Çesidi	Markası	Motör No.	Göreceği iş	Dayanma süresi	Parası Lira	Alındığı tarih
	Yeni	Eski							
1			Birik binek arabası			Çamaltı Tuz. Tuzla işlerinde kullanılır		45	D.U.D.
1			Fayton arabası			Samsun İs. İstas. İstas. işlerinde kullanılır		450	
1			> >			> > >			

Atlar :

1			Araba atı			Ankara B. Fab. Fab. işlerinde kullanılır [1]			
16			> >			Çamaltı Tuz. Tuzla işlerinde kullanılır		961,30	Muhtelif
1			> >			Kömür Tuz. Tuzla işlerinde kullanılır		50	
2			> >			İstanbul Bira Fab. Fab. işlerinde kullanılır.		475	1941
2			> >			Kağızman tuzlası Tuz > >		350	1942
2			> >			İzmir Şa. Fab. Fab. > >	1	150	1942
2			> >			Tekirdağ Şa. Fab. Fab. > >	1	010	1942
1			> >			Hacıbektas tuz. Tuz > >			1943
1			> >			Yavşan > > >			1944
1			> >			Buca İs. İstas. > >			1944
2			> >			Yavşan tuzlası > >			1944
2			> >			> > > >			
2			> >			> > > >			
2			> >			Buca İs. İstas. > >			
2			> >			İzmir Şa. Fa. Fab. > >			
2			> >			Samsun İs. İs. İst. > >		300	1942
12			> >			Çamaltı tuzlası Tuz. > >			1944
1			> >			Maltepe ens. ensti. > >			1944
1			> >			Cedit tuzlası tuzla > >			1944
1			> >			Tuzhisar tuzla > >			1944

2	>	>
2	>	>
2	>	>
2	>	>
2	>	>
2	>	>
2	>	>

Tatava kereste Fa.	>	>
Rize	>	>
Adana tütün	>	>
Malatya Fabrikası	>	>
Çankırı tuzlası	>	>
Sekili tuzlası	>	>
Samsun İs. İs. İstas	>	>

Merkepler:

1	Saka merkebi
1	>
1	>
1	>
1	>
1	>
1	>

Fadlum tuzlası	Tuzla işle-	12	1935
rinde			
Hamo tuzlası	>	13	1941
Bingöl tuzlası	>	1,50	1934
Cedit tuzlası	>	7	1935
Maltepe enstitüsü		120	1944
Aşkale tuzlası	Tuzla işlerinde	120	1944

R - CETVELİ

B. : 15 - M. : 3 — Koruma ve taşıma giderleri

Tekel altında bulunan oyun kâğıdı, kibrit, çakmak ve çakmaktaşı kaçakçılığında doğan giderler ile kaçak gümrük eşyasının taşıma giderleri dâhildir.

B. : 16 — 1918 sayılı kanun ve ekleri gereğince yapılacak ödemeler

Tekel altında bulunan oyun kâğıdı, kibrit, çakmak ve çakmaktaşı kaçakçılığında doğan ödemeler dâhildir.

B. : 17 — Mahkeme giderleri

Tekel altında bulunan oyun kâğıdı, kibrit, çakmak ve çakmaktaşı kaçakçılığında doğan suçlara ilişkin dâvaların mahkeme giderleri dâhildir.

B. : 19 — İkramiye

Kaçakçılık suçlarından dolayı hükmolunan para ceaları tahsilâtından bu paraları tahsil eden yönetim koruma ve tahsil memurlarına tahsil ettikleri paraların % 5 i nispetinde verilecek paylar dâhildir.

B. : 24 — Yayın, propaganda ve sergi giderleri

Bu ödeneğin harcama sureti ve belirtici kâğıtların hazırlanması döner sermaye giderleri hakkındaki usullere tâbidir.

